



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 52/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Csehom, advokátska kancelária, Alžbetínske námestie 1203/11, Dunajská Streda, vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Dunajská streda č. k. 4 T 168/2015-185 z 23. decembra 2015 a namietaného porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 205/2015-197 zo 7. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie v záhlaví označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Okresného súdu Dunajská streda (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 T 168/2015-185 z 23. decembra 2015 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Tos 205/2015-197 zo 7. januára 2016.

2. Z priložených rozhodnutí vyplýva, že napadnutým uznesením okresného súdu bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a bolo rozhodnuté, že sťažovateľ sa aj naďalej ponecháva vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, pričom sa väzba nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť obvinený aj obhajca. V rukou písanej sťažnosti doručenej okresnému súdu 29. decembra 2015 sťažovateľ namietal, že rozhodnutie okresného súdu je v rozpore s § 72 ods. 2 Trestného poriadku, pretože sťažovateľ nebol včas upovedomený o čase a mieste výsluchu pred rozhodnutím o väzbe, a teda toto rozhodnutie je v rozpore so zásadou kontradiktórnosti vyjadrenou v čl. 47 ods. 3 ústavy. Poukázal pritom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 198/05 z 29. marca 2006, podľa ktorého požiadavky zabezpečenia kontradiktórnej povahy konania a rešpektovania princípu rovnosti zbraní predstavujú základné procesné garancie vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody. Obhajca v sťažnosti doručenej okresnému súdu 30. decembra 2015 poukazoval na to, že väzobné dôvody odpadli, pretože celá trestná vec bola už riadne vyšetrená, vyšetrovateľ zadovážil všetky potrebné dôkazy, sťažovateľ od počiatku s orgánmi činnými v trestnom konaní spolupracoval, k spáchaniu trestného činu sa v podstate aj priznal, má trvalé bydlisko spolu s matkou, o ktorú sa stará jeho družka, a poberá čiastočný invalidný dôchodok.

3. Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, že proti uzneseniu okresného súdu podal sťažnosť obžalovaný, ktorú v zákonnej lehote odôvodnil prostredníctvom obhajcu. Po jej rekapitulácii konštatoval, že sťažnosť je nedôvodná. Potreba ponechať sťažovateľa vo väzbe je podľa krajského súdu aj naďalej odôvodnená jednak povahou trestnej činnosti (závažná úmyselná trestná činnosť drogového charakteru), ako aj profilom obžalovaného, ktorý je osobou v krátkych časových intervaloch dopúšťajúcou sa trestnej činnosti rôzneho charakteru. V prípade uznania viny by mohol byť obžalovanému uložený vyšší trest, takže v prípade prepustenia by sa mohol vyhýbať ďalšiemu trestnému konaniu, na čom nič nemení skutočnosť, že sa k trestnej činnosti priznal či napomáhal pri jej objasňovaní.

Vzhľadom na osobný profil sťažovateľa, ako aj skutočnosť, že si trestnou činnosťou mal zadávať prostriedky na obživu pre seba a svoju rodinu, je dôvodná obava, že v prípade prepustenia na slobodu by naďalej v trestnej činnosti pokračoval. Odôvodnenie okresného súdu považoval krajský súd za správne, a v podrobnostiach na neho preto odkázal.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že 11. decembra 2015 podal žiadosť o prepustenie z väzby, o ktorej okresný súd rozhodoval na pojednávaní 23. decembra 2015, pričom ju napadnutým uznesením zamietol. Učinil tak napriek námietkam sťažovateľa, že nebol v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku upovedomený o mieste a čase výsluchu pred rozhodnutím o väzbe, a žiadal preto o jeho odročenie pre účely prípravy obhajoby. Napriek uvedeným námietkam súd pokračoval v pojednávaní vo veci a jeho žiadosť zamietol.

5. Podľa sťažovateľa je zrejmé, že okresný súd o jeho žiadosti rozhodol v rozpore s ustanovením § 72 ods. 2 Trestného poriadku, čím porušil zásadu uvedenú v čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, neposkytol mu čas na prípravu obhajoby, čím porušil čl. 50 ods. 3 ústavy, a nepredložením sťažnosti krajskému súdu porušil § 34 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého má obvinený právo podávať opravné prostriedky, čím mu odoprel právo na obhajobu vyplývajúce z čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru a čl. 50 ods. 3 ústavy. Sťažovateľ poukazuje na čl. 17 ods. 2 ústavy, ktorý ustanovuje, že nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Zákon v § 72 ods. 2 Trestného poriadku stanoví, že „o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca...“. Tým, že sťažovateľ na rozdiel od prokurátora nebol upovedomený o výsluchu pred rozhodovaním o väzbe a sudkyňa aj napriek tomu pokračovala v konaní, malo byť porušené citované ustanovenie Trestného poriadku, ako aj čl. 17 ods. 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Sudkyňa sťažovateľovi neposkytla čas na prípravu na výsluch a postavila ho pred hotovú vec, čím bolo podľa sťažovateľa porušené jeho právo na obhajobu uvedené v čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru. Sťažovateľ ďalej poukazuje na zásadu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania ako základné procesné garancie vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody formulované v judikatúre ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“).

6. Sťažovateľ, ako aj jeho obhajca proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podali sťažnosti, pričom sťažnosť sťažovateľa bola do podateľne okresného súdu doručená 29. decembra a sťažnosť obhajcu 30. decembra 2015. Krajský súd napadnutým uznesením obe sťažnosti zamietol, avšak vôbec sa nezaoberal argumentmi uvedenými v sťažnosti spísanej sťažovateľom, ale zaoberal sa len sťažnosťou obhajcu. Preto má sťažovateľ vážne podozrenie, či okresný súd jeho sťažnosť krajskému súdu predložil. Aj v prípade, že by mu okresný súd predmetnú sťažnosť nepredložil, mal krajský súd povinnosť sa s ohľadom na rozsah jeho prieskumnej právomoci (§ 192 ods. 1 Trestného poriadku) námietkami sťažovateľa zaoberať, keďže sa s nimi mohol oboznámiť zo zápisnice o výsluchu 23. decembra 2015.

7. Tým, že okresný súd sťažnosť sťažovateľa nepredložil krajskému súdu, mu odoprel možnosť dvojinstančnosti konania a porušil jeho právo zaručené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, v zmysle ktorého každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné, a tiež právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 dohovoru. Ak aj sťažnosť predložil, potom je podľa sťažovateľa zrejmé, že sa ňou krajský súd vôbec nezaoberal, resp. ju vôbec nečítal, pretože z jeho uznesenia nemožno zistiť žiadne úvahy týkajúce sa argumentov sťažovateľa uvedených v jeho sťažnosti. Obvinený má pritom právo na to, aby sa z rozhodnutia súdu dozvedel, prečo jeho argumenty za prepustenie súd vyhodnotil ako irelevantné. Poukazuje pritom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 135/04), podľa ktorej ak sa súd nevyrovná s právne relevantnou argumentáciou obvineného adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje jej irelevantnosť, poruší základné právo účastníka vyplývajúce z čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí rozhodovanie o väzbe spĺňať základné požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom princíp spravodlivosti podľa naposledy označeného článku zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné dôvody. Rozhodnutie krajského súdu sťažovateľovi nedáva primeranú odpoveď na jeho argumenty.

8. Sťažovateľ v závere podotýka, že preventívna väzba nemôže byť považovaná za prostriedok všeobecnej prevencie, ak musí smerovať k zabráneniu spáchania určitého

konkrétneho trestného činu, ktorým obvinený hrozil alebo o ktorý sa pokúsil, resp. ktorý pripravoval. Európsky súd pre ľudské práva napríklad považoval za porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru prípad, keď súdne rozhodnutia o preventívnej väzbe boli odôvodnené krátkou štandardnou formuláciou, že obvinený bol v minulosti viackrát trestaný súdne a že by mohol páchať ďalšie trestné činy (rozsudok ESĽP z 15. 2. 2005 vo veci Sulaoja proti Estónsku, č. 55939/00, ods. 64).

9. Vzhľadom na závažný zásah do práv a slobôd požaduje sťažovateľ priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 € od každého z porušovateľov jeho práv a tiež náhradu trov konania.

10. S ohľadom na už uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a podľa čl. 5 ods. 1 písm. c, čl. 5 ods. 3 a 4, čl. 6, ods. 1 a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu v Dunajskej Strede sp. zn. 4 T 168/2015-185 zo dňa 23.12.2015 v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu bolo porušené.

2. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5, čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a podľa čl. 50 ods. 1 písm. c, ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1, ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos 205/2015-197 zo dňa 7.1.2016 v súvislosti s konaním o jeho sťažnosti voči rozhodnutiu Okresného súdu v Dunajskej Strede o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu bolo porušené.

3. Uznesenie Okresného súdu v Dunajskej Strede sp. zn. 4 T 168/2015-185 zo dňa 23.12.2015 a uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos 205/2015-197 zo dňa 7.1.2016 sa zrušujú.

4. Sťažovateľ sa ihneď prepúšťa z väzby na slobodu.

5. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3000 Eur (tritisíc Eur), ktoré je Okresný súd v Dunajskej Strede povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd v Dunajskej Strede a Krajský súd v Trnave sú povinní nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 Eur na účet právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porovnaj napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

14. Za zjavne neopodstatnený v už uvedenom zmysle považoval ústavný súd aj návrh sťažovateľa.

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd sa v napadnutom uznesení vôbec nezaoberal písomnými dôvodmi jeho sťažnosti, ktorú podal proti uzneseniu okresného súdu, resp. že mu táto sťažnosť vôbec nebola predložená. Obsahom predmetnej sťažnosti bola námietka, podľa ktorej okresný súd rozhodol v rozpore s ustanovením § 72 ods. 2 Trestného poriadku, keďže sťažovateľa včas neinformoval o mieste a čase výsluchu, v dôsledku čoho nemal dostatok času na prípravu obhajoby. Ústavný súd teda musel posúdiť, či krajský súd dostatočne reagoval na námietky sťažovateľa uplatnené v sťažnosti, a v prípade negatívnej odpovede musel zvážiť, či predmetné námietky mohli mať vplyv na iné rozhodnutie vo veci.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru

16. Ústavný súd pripomína, že pokiaľ ide o vzťah ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy, upravujúceho základné právo na súdnu ochranu a ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, týkajúceho sa špecificky základného práva na osobnú slobodu, čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení. Preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy o práve na súdnu ochranu (napr. uznesenie o predbežnom prerokovaní vo veci sp. zn. III. ÚS 135/04 z 28. apríla 2004 alebo uznesenie sp. zn. III. ÚS 277/07 z 11. októbra 2007). Obdobný záver možno vyvodiť, aj pokiaľ ide o posúdenie vzájomného vzťahu čl. 50 ods. 3 ústavy a ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v prípadoch konania a rozhodovania všeobecného súdu o väzbe (I. ÚS 124/08).

17. Podobne aj z judikatúry ESĽP vyplýva, že konanie, v ktorom sa rozhoduje o väzbe, nie je konaním o trestnom obvinení (teda konaním vo veci samej o vine obvinenej osoby) a ani konaním o občianskych právach alebo záväzkoch v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru. Procesné garancie vo väzobných konaniach upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru, ktorý je vo vzťahu k čl. 6 dohovoru *lex specialis* (napr. I. ÚS 200/06). Pokiaľ ide namietané ustanovenie čl. 6 ods. 3 dohovoru, sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti nešpecifikuje, ktorého subparagrafu sa dovoláva. V texte ústavnej sťažnosti však opakovane označuje čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, ktorý garantuje právo „*obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú*“. Materiálne je možné jeho argumentáciu podradiť aj pod čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru, podľa ktorého ma každý právo na „*primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby*“.

18. Ústavný súd podotýka, že ustanovenie čl. 6 dohovoru predstavuje v každom prípade z hľadiska jeho pôsobnosti, výkladu a aplikácie jeden celok. Aj procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 3 písm. b) či písm. c) dohovoru sa preto vzťahujú len na samotné rozhodovanie o trestnom obvinení, teda tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby. Tieto ustanovenia nie sú priamo aplikovateľné na relatívne samostatnú časť konania týkajúcu sa rozhodovania o väzbe (pozri rozhodnutie ESĽP vo veci Van Thuil proti Holandsku z 9. 12. 2004, č. 20510/02 alebo Harris, D et al. *Law of the European Convention on Human Rights*. Oxford : Oxford University Press, 2014. s. 373). Inými slovami, čl. 6 ods. 3 písm. b) zaručuje obvinenému aj v predsúdnom konaní právo na prípravu obhajoby vzťahujúcej sa na samotné obvinenie (väzobne stíhanému musí byť umožnené pripravovať si obhajobu vo veci samej), avšak nie je z neho možné odvodiť právo na prípravu obhajoby pred rozhodnutím o väzbe. Prípadné záruky vyplývajúce z práva na obhajobu sú vo väzobnom konaní zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý v sebe obsahuje aj procesné požiadavky na rozhodovanie o väzbe (ich konkrétnemu obsahu, ktorý sa môže líšiť od obsahu záruk garantovaných čl. 6 ods. 3 dohovoru, sa ústavný súd venuje ďalej).

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi sťažnosťou napadnutými rozhodnutiami o väzbe a uvedenými právami zaručenými v ústave a dohovore.

K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru

20. Požiadavky týkajúce sa rozhodovania vo veciach prieskumu zákonnosti väzby (vrátane rozhodovania o jej ďalšom trvaní) sú obsiahnuté v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako i v čl. 5 ods. 4 dohovoru, pričom sa nemusia zhodovať s požiadavkami na rozhodovanie vo veci samej (o vine a treste). Sťažovateľ však správne podotýka, že medzi procesné záruky, ktoré sa vzťahujú aj na konanie vo veci prieskumu zákonnosti väzby (v tomto prípade rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby), patrí predovšetkým právo na odôvodnenie rozhodnutia, kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní.

21. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že všeobecné súdy rozhodujúce vo väzobných veciach sú povinné adekvátnym spôsobom reagovať na právne *relevantnú* argumentáciu účastníka konania alebo konštatovať jej irelevantnosť. V opačnom prípade môže dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa podať návrh na konanie, v ktorom by súd rozhodol o zákonnosti väzby, zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (pozri napr. nález III. ÚS 135/04). Podobne, aj podľa ESĽP musí konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru spĺňať základné požiadavky spravodlivého konania garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru pre súdnu fázu konania (rozsudok ESĽP z 13. 2. 2001 vo veci Garcia Alva proti Nemecku, č. 23541/94, bod 39), medzi ktoré patrí aj právo na primeranú odpoveď zo strany súdu (rozsudok ESĽP z 10. 10. 2000 vo veci Grauslys proti Litve, č. 36743/97, bod 54). Konštatovanie porušenia uvedených práv však bude vždy závisieť od okolností daného prípadu a od intenzity zásahu do procesných práv väzobne stíhanej osoby.

22. V súlade so zásadou kontradiktórnosti konania musí mať osoba vo väzbe v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. V súlade so zásadou rovnosti musí byť obvinenému poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (III. ÚS 226/07). Ústavný súd je na rozdiel od sťažovateľa presvedčený, že v posudzovanej veci boli uvedené záruky dodržané.

23. Na základe žiadosti zaslal okresný súd ústavnému súdu podklady zo spisu sp. zn. 4 T 168/2015, a to napadnuté uznesenie okresného súdu a krajského súdu, zápisnicu zo zasadnutia okresného súdu 23. decembra 2015 a predkladáciu správu z 29. decembra 2015. Zo zaslaných materiálov vyplynulo, že rukou písaná sťažnosť sťažovateľa bola zažurnalizovaná pod č. 188. V predkladacej správe sa uvádza, že krajskému súdu bola predložená sťažnosť obžalovaného na č. 1. 188. Zo sprievodného listu predsedníčky okresného súdu vyplýva, že rukou písaná sťažnosť bola súčasťou spisu a bola krajskému súdu predložená spolu so spisom. Ústavný súd teda konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa bola krajskému súdu predložená. V odôvodnení rozhodnutia krajského súdu však o tejto sťažnosti nie je žiadna zmienka. Krajský súd sa v rozhodnutí zaoberal výlučne otázkou, či v danej veci pretrváva existencia väzobných dôvodov. Sťažovateľom namietanému procesnému pochybeniu sa krajský súd nevenoval ani implicitne. Ústavný súd teda dáva za pravdu sťažovateľovi v tom, že krajský súd sa jeho argumentáciou vôbec nezaoberal, venoval sa len námietkam vzneseným obhajcom. Ústavný súd preto skúmal, či bolo možné argumentáciu sťažovateľa považovať za relevantnú v tom zmysle, že by mohla spochybniť zákonnosť rozhodnutia o väzbe ako takého. V prípade negatívnej odpovede na túto otázku by ani zrušenie rozhodnutia krajského súdu nemohlo nič zmeniť na výsledku konania, a preto by bolo na mieste ústavnú sťažnosť odmietnuť.

24. Sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu namietal, že nebol pred rozhodnutím o jeho žiadosti o prepustenie z väzby v predstihu informovaný o výsluchu, a nemal teda dostatok času na prípravu obhajoby. Tým malo dôjsť k porušeniu § 72 ods. 2

Trestného zákona, a teda aj práva sťažovateľa na obhajobu, kontradiktórnosť konania a rovnosť strán.

25. Ako už bolo uvedené, právo na obhajobu sa v rozhodujúcom rozsahu uplatňuje až pri rozhodovaní o vine a treste (I. ÚS 425/08). Vo väzobných veciach je podstatná predovšetkým rýchlosť konania, preto už z podstaty veci nie je možné na toto konanie vzťahovať požiadavku dostatočného času na prípravu obhajoby v takom rozsahu, ako to vyžaduje čl. 50 ods. 3 ústavy či čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru. Aj v ustanovení § 72 ods. 2 Trestného zákona je reflektovaná požiadavka na rýchlosť a flexibilitu rozhodovania vo väzobných veciach, o čom svedčí upustenie od nutnosti formálnych predvolaní k výsluchu (predpokladá sa akákoľvek vhodná forma upovedomenia o konaní výsluchu, ktorá je spôsobilá účinne odovzdať informáciu o plánovanom výsluchu – napr. telefonicky) či zakotvenia lehôt tak, ako to je na iných miestach Trestného poriadku. Účelom ustanovenia, podľa ktorého „... o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný“, nie je stanoviť lehotu, ale zabezpečiť účasť uvedených osôb na výsluchu. Predmetná časť ustanovenia totiž dopĺňa a nadväzuje na vetu: „*[p]red rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý.*“ Účasť sťažovateľa bola v posudzovanom prípade účinne zaistená, a to prostredníctvom predvedenia z väzby. Samozrejme, je žiaduce, aby orgány činné v trestnom konaní postupovali tak, aby aj materiálne zachovali možnosť obvineného či obhajoby na vyjadrenie (teda aby uvedené strany vedeli, k čomu sa budú vyjadrovať). V okolnostiach posudzovaného prípadu však nie je možné povedať, že by sťažovateľ nemal možnosť sa k veci vyjadriť alebo že by bol v podstatne nevýhodnejšej pozícii v porovnaní s prokuratúrou. Predovšetkým súd vo veci rozhodoval práve z podnetu sťažovateľa, resp. jeho žiadosti o prepustenie z väzby, v ktorej sťažovateľ vymedzil dôvody v prospech svojho prepustenia. Sťažovateľ teda mohol očakávať, že v dohľadnej dobe prebehne zasadanie, resp. výsluch týkajúci sa jeho prepustenia na slobodu, resp. ďalšieho zotrvania vo väzbe. O pripravovanom výsluchu bol riadne informovaný jeho obhajca, ktorý sa na výsluch dostavil. Sťažovateľ teda mal možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, a to aj za účasti svojho obhajcu. Za daných okolností podľa ústavného

súdu nedošlo k porušeniu práva na obhajobu, zásady kontradiktórnosti ani rovnosti strán konania.

26. Pokiaľ ide o námietku zákonnosti pozbavenia osobnej slobody [v zmysle čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru], sťažovateľ k tomu uvádza, že preventívna väzba nemôže byť považovaná za prostriedok všeobecnej prevencie a že súdne rozhodnutia o preventívnej väzbe nesmú byť odôvodnené krátkou štandardnou formuláciou, podľa ktorej obvinený bol v minulosti viackrát súdne trestaný a že by mohol páchať ďalšie trestné činy. Nijakým spôsobom však nešpecifikuje, ako sa tieto závery vzťahujú na rozhodnutia v jeho veci. Ústavný súd podotýka, že v posudzovanom prípade sa všeobecné súdy neobmedzili na všeobecnú formuláciu, ale poukázali na konkrétne okolnosti prípadu, ako je napríklad výška príjmu sťažovateľa, skutočnosť, že si trestnou činnosťou zaobstarával zdroj obživy, páchanie trestnej činnosti v krátkych časových intervaloch atď. Napadnuté rozhodnutia boli teda podporené konkrétnymi dôvodmi, a preto z ústavného hľadiska obstoja. To platí aj vo vzťahu k väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (tzv. úteková väzba), ktorého existenciu sťažovateľ nijako nespochybňuje.

27. Napriek tomu, že konanie pred všeobecnými súdmi nebolo procesne bezchybné (keďže sa krajský súd nevenoval argumentom vzneseným v sťažnosti sťažovateľa), nepovažoval ústavný súd za daných okolností procesné pochybenie krajského súdu za také závažné, aby odôvodňovalo kasačný zásah ústavného súdu. Výhrady sťažovateľa proti rozhodnutiu a postupu okresného súdu totiž neboli spôsobilé spochybniť zákonnosť väzby ako takej. Ústavný súd navyše nemohol odhliadnuť od skutočnosti, že sťažovateľ ani v ústavnej sťažnosti nešpecifikoval argumenty, ktoré by akokoľvek spochybnili existenciu väzobných dôvodov. Ani zrušenie rozhodnutia krajského súdu by teda nemohlo viesť k inému rozhodnutiu vo veci. Z predstretých dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2018